

Організаційне забезпечення управлінського обліку фінансових результатів повинно включати Наказ про організацію управлінського обліку, Положення про відділ управлінського обліку, Посадова інструкція бухгалтера-управлінця.

На нашу думку, досить корисним для підприємств торгівлі в Наказі про організацію управлінського обліку було б звернути увагу на такі моменти: ступінь взаємозв'язку між фінансовим та управлінським обліком результатів (застосовується моністична (інтегрована) або автономна система обліку); оперативність обліку витрат, доходів та фінансових результатів; номенклатура місць виникнення витрат і доходів (зазначається перелік місць виникнення (склад, відділ, секція і т. ін.)); номенклатура центрів відповідальності (наводиться перелік центрів відповідальності на підприємстві, в яких у межах одного облікового процесу місця виникнення витрат та доходів поєднують із відповідальністю менеджерів, що їх очолюють); порядок розподілу витрат на залишок нереалізованих товарів (визначається, чи доцільно робити такий розподіл, якщо доцільно, то яким чином він повинен відбуватися); синтетичний облік витрат (зазначається варіант обліку витрат); організація аналітичного обліку витрат та доходів (наводиться розмежування за кожною класифікаційною групою, необхідне для потреб аналітичного обліку).

Важливим етапом організації управлінського обліку є вирішення питання про доцільність та необхідність розробки Плану рахунків управлінського обліку. Вважаємо, що облік фінансових результатів має вестись на базі одного плану рахунків (тобто при застосуванні інтегрованого принципу), проте певні рівні управлінського обліку повинні мати закритий доступ, а саме: інформація про витрати, доходи, прибутки (збитки) за товарними групами, каналами реалізації, центрами відповідальності тощо.

В умовах нестабільності зовнішнього середовища, невизначеності умов господарювання ефективність роботи підприємств торгівлі в основному залежить від стану внутрішнього планування. Тому центральною ланкою управлінського обліку фінансових результатів повинний стати процес бюджетування.

Процес бюджетування треба організувати вже на етапі обґрунтування облікової політики підприємства з визначенням видів бюджетів (бюджет продаж, бюджет товарних запасів, бюджет закупівель, бюджет адміністративних витрат, бюджет витрат на збут, бюджет звіту про фінансові результати), оскільки саме вона вирішальна в формуванні фінансових результатів..

Формування фінансового результату в системі управлінського обліку потребує постійного контролю. З цього приводу в підприємствах торгівлі необхідна організація обліку за центрами відповідальності, яка надасть можливість, насамперед, фахівцям з управлінського обліку приймати рішення щодо збиткових структурних підрозділів або товарних груп. Намагання будь-якого центра до збільшення прибутку спонукатиме його до ефективної діяльності. Тому цілеспрямоване досягнення конкретного результату повинно ґрунтуватися на зацікавленості у ньому працівників та мотивованій відповідальності за рішення, що забезпечуються поєднанням самокритичного аналізу діяльності окремих підрозділів і аналізу підприємства чи системи в цілому. Питання отримання прибутку центром особливо гостро буде проявлятися у випадку, коли учасники центра отримують право на дивіденди.

Таким чином, всі визначені компоненти організації управлінського обліку фінансового результату дозволять отримати своєчасну та вірогідну інформацію з метою максимізації прибутку підприємств торгівлі.

А.С. Крутова, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

О.О. Богдан, студ. (ХДУХТ, Харків)

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ

Правове регулювання електронної комерції ґрунтується на принципах рівності учасників відносин, свободи договору, безперешкодного здійснення підприємницької діяльності, вільного переміщення товарів, послуг і фінансових засобів, а також гарантіях судового захисту прав учасників електронної комерції. Тому для розвитку електронної комерції найважливішими є: питання торгового права, безпеки, посвідчення подібності, конфіденційності, захисту інтелектуальної власності, митні правила й норми, питання оподаткування, регулювання електронних платежів, контролю змісту інформації у мережі Інтернет, юрисдикції, механізму врегулювання суперечок та захисту прав споживачів. Проблеми, що виникають у розвитку електронної комерції, з причин неврегульованості правових відносин пов'язані з:

– загальним регулюванням діяльності суб'єктів електронної комерції: принципи наглядової юрисдикції трансграничних угодах, правила розкриття інформації про сервіс-провайдерів, гарантії діяльності суб'єктів, запобігання шахрайству та кіберзлочинності;

– визначенням статусу електронних повідомлень та питань укладення договорів із використанням електронних засобів авторизації: визнання дійсності електронних угод, юридичний статус сторін і електронних документів;

– розв'язанням спорів у сфері електронної комерції: правовий захист сторін угоди в електронній комерції, що враховує їх географічне віддалення та специфіку електронної діяльності);

– відповідальністю сторін та податковою юрисдикцією електронних угод: порядок визначення місця надання он-лайн послуг, порядок початку діяльності з надання он-лайн послуг, межі застосування принципу «автономності»; відповідальність посередників;

– оподаткуванням і обліком діяльності на ринку електронної комерції: класифікація об'єктів електронних угод, питання юрисдикції електронних угод, створення податкового навантаження, яке сприятиме розвитку електронного сегменту економіки.

Існування електронної комерції, в основу якої покладено електронний обмін повідомленнями, можливе лише за умов розв'язання правових проблем щодо необхідності: додержання сторонами при обміні електронними повідомленнями письмової форми угоди; ідентифікації особи, уповноваженої на укладення угоди; визнання доказової сили документів в електронній формі; надання електронному документу статусу оригінала. Сучасну систему нормативного регулювання комерційної діяльності в мережі Інтернет можна представити наступним чином (табл.).

Таблиця – Система нормативного регулювання електронної комерції

Сфера застосування	Наднаціональний рівень	Державний рівень
1. Загальне нормативно-правове регулювання електронної комерції	Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства	Конституція, Господарський та Цивільний кодекси України
2. Регулювання інформаційних технологій електронної комерції	Типовий закон «Про електронну торгівлю» Комісії ООН з права міжнародної торгівлі від 30.01.1997 року Директива 2000/31/ЄС «Про правові аспекти інформаційних послуг, зокрема електронної комерції на внутрішньому ринку» від 08.06.2000 р.	Закон України «Про інформацію»
3. Автентифікація суб'єктів електронної комерції	Проект міжнародної конвенції ООН «Про електронні угоди»	Закони України «Про електронний цифровий підпис» «Про електронний документ та електронний документообіг»
4. Авторське право	Міжнародні договори Всесвітньої організації інтелектуальної власності	Закон України «Про авторське право і суміжні права»
5. Оподаткування	Рекомендації Європейської комісії ООН та Директиви ЄС щодо електронної комерції	Податковий кодекс України

Г.Г. Лисак, доц. (ХДУХТ, Харків)

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: СУТНІСТЬ, КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ

Фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов успішної і стабільної роботи підприємства в ринкових умовах. Якщо підприємство фінансово стійке, платоспроможне, то воно має ряд переваг перед іншими підприємствами такого ж профілю при отриманні кредитів, залученні інвестицій, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів. Чим вища стійкість підприємства, тим більш воно незалежне від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим менше ризик банкрутства.

Значний вклад в оцінювання фінансової стійкості підприємства внесли відомі вітчизняні та закордонні вчені: Білик М.Д., Білуха Н.Г., Бланк І.О., Бріггем Є.Ф., Ковальов В.В., Кондратьєв О.В., Савицька Г.В., Шеремет А.Д. та ін. Вирішення цієї проблеми також знайшло відображення в роботах Азаренкової Г.М., Гриньової В.М., Гудзь О.С., Єрмошенка М.М., Заруби О.Д., Крамаренка Г.О., Поддєрьогіна В.В., Пономаренка В.С., Сопко, А.М., Тарасенко Н.В. та ін.

Дослідження різних точок зору стосовно змісту поняття "фінансова стійкість" показує, що це багатомірне економічне явище, яке виражається системою показників. Вважаємо, що фінансова стійкість підприємства відображає його здатність здійснювати основні та інші види діяльності в умовах підприємницького ризику та змін середовища бізнесу з метою максимізації економічної вигоди власників, зміцнення конкурентних переваг організації з урахуванням інтересів суспільства та держави.

Для забезпечення фінансової стабільності функціонування підприємства у перспективі необхідно визначати конкретний рівень фінансової стійкості та здійснювати її кількісну оцінку.